

AANMELDING PLAN-MER BELEIDSPLAN RUIMTE WUUSTWEZEL

SEPTEMBER 2026

INHOUDSOPGAVE

INHOUD

1.	Inleiding	3
2.	Planvoornemen.....	4
2.1	Omschrijving van het planvoornemen	4
2.2	Afbakening van het plangebied	5
2.3	Toetsing aan de plan-MER-plicht	6
3.	Grensoverschrijdende effecten.....	9
4.	Gegevens uit vorige rapportages	10
5.	MER-team en kwaliteitsborging	11

1. INLEIDING

De gemeente Wuustwezel startte met de opmaak van een gemeentelijk Beleidsplan Ruimte. Voor haar ruimtelijk beleid baseert de gemeente zich momenteel op het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan uit 2006. Na ongeveer twintig jaar zijn de ruimtelijke inzichten en beleidsvisies uit dit structuurplan gedeeltelijk achterhaald.

Wuustwezel wordt bovendien geconfronteerd met nieuwe maatschappelijke en ruimtelijke uitdagingen. De bevolking groeit en vergrijsst, de woonbehoeften veranderen, het dorpse en landelijke karakter staat onder druk en de landbouwsector bevindt zich in een ingrijpende transitie. Tegelijk vragen klimaatverandering, het herstel van het natuurlijke systeem en de ruimtebehoeften van lokale ondernemers om een samenhangend ruimtelijk antwoord.

Daarom maakt de gemeente een nieuw Beleidsplan Ruimte op. Dit beleidsplan moet de basis vormen voor een samenhangend, toekomstgericht en consequent ruimtelijk beleid met **2050 als tijdshorizon**. Het plan zal aangeven hoe Wuustwezel zich ruimtelijk wil ontwikkelen en hoe de gemeente daarbij omgaat met wonen, voorzieningen, ondernemen, landbouw, natuur, water, klimaat en open ruimte.

Met voorliggende aanmelding meldt de initiatiefnemer, de gemeente Wuustwezel, aan het Vlaams Expertisecentrum Milieueffectrapportage het voornemen om een plan-MER op te stellen voor het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel.

Het besluitvormingsproces voor het Beleidsplan Ruimte en de wijze waarop de milieueffectrapportage daarin wordt geïntegreerd, worden beschreven in de **bijbehorende procesnota en het voorstel tot scoping**.

De initiatiefnemer van het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel en het bijbehorende plan-MER is de gemeente Wuustwezel. Het college van burgemeester en schepenen treedt op als bestuurlijk verantwoordelijke.

Correspondentieadres

Gemeente Wuustwezel
College van burgemeester en schepenen
Gemeentepark 1
2990 Wuustwezel

Centraal contactpunt

Dienst Omgeving
Gemeentepark 1
2990 Wuustwezel
T 03 690 46 22
E omgeving@wuustwezel.be

2. PLANVOORNEMEN

2.1 Omschrijving van het planvoornemen

Wuustwezel is een landelijke grensgemeente in het noorden van de provincie Antwerpen. De gemeente bestaat uit de drie woonkernen Wuustwezel, Gooreind en Loenhout, aangevuld met verschillende gehuchten, woonlinten en verspreide bebouwing. De uitgestrekte open ruimte wordt in belangrijke mate gekenmerkt door landbouw, natuur, bosgebieden en waardevolle beekvalleien. Landbouw vormt niet alleen een belangrijke ruimtegebruiker, maar is ook van groot belang voor de lokale economie en de identiteit van de gemeente.

Wuustwezel wordt geconfronteerd met verschillende ruimtelijke uitdagingen. De verwachte beperkte groei van het aantal huishoudens gaat gepaard met een vergrijzende bevolking en een toenemend aandeel kleine huishoudens. Hierdoor veranderen de woonbehoeften. Tegelijk staat het dorpse en landelijke karakter van de woonkernen onder druk door onder meer schaalvergroting, appartementisering, toenemende mobiliteits- en parkeerdruk en het verdwijnen van karakteristiek patrimonium en open ruimte. De landbouwsector bevindt zich in een transitie als gevolg van onder meer schaalvergroting en economische druk. Daarnaast nemen de gevolgen van klimaatverandering toe. Droogte, wateroverlast en hittestress hebben een impact op de inwoners, de landbouw en de natuur.

Met het Beleidsplan Ruimte wil de gemeente richting geven aan haar ruimtelijke ontwikkeling op lange termijn en bijdragen aan de realisatie van de bouwshift. Daarbij ligt de nadruk niet op groei op zich, maar op ruimtelijke kwaliteit, betaalbaarheid, een gedifferentieerd woonaanbod en het behoud van de eigen identiteit van iedere kern. De open ruimte wordt maximaal gevrijwaard en versterkt, met aandacht voor landbouw, natuur, water, landschap, klimaatadaptatie en recreatief medegebruik.

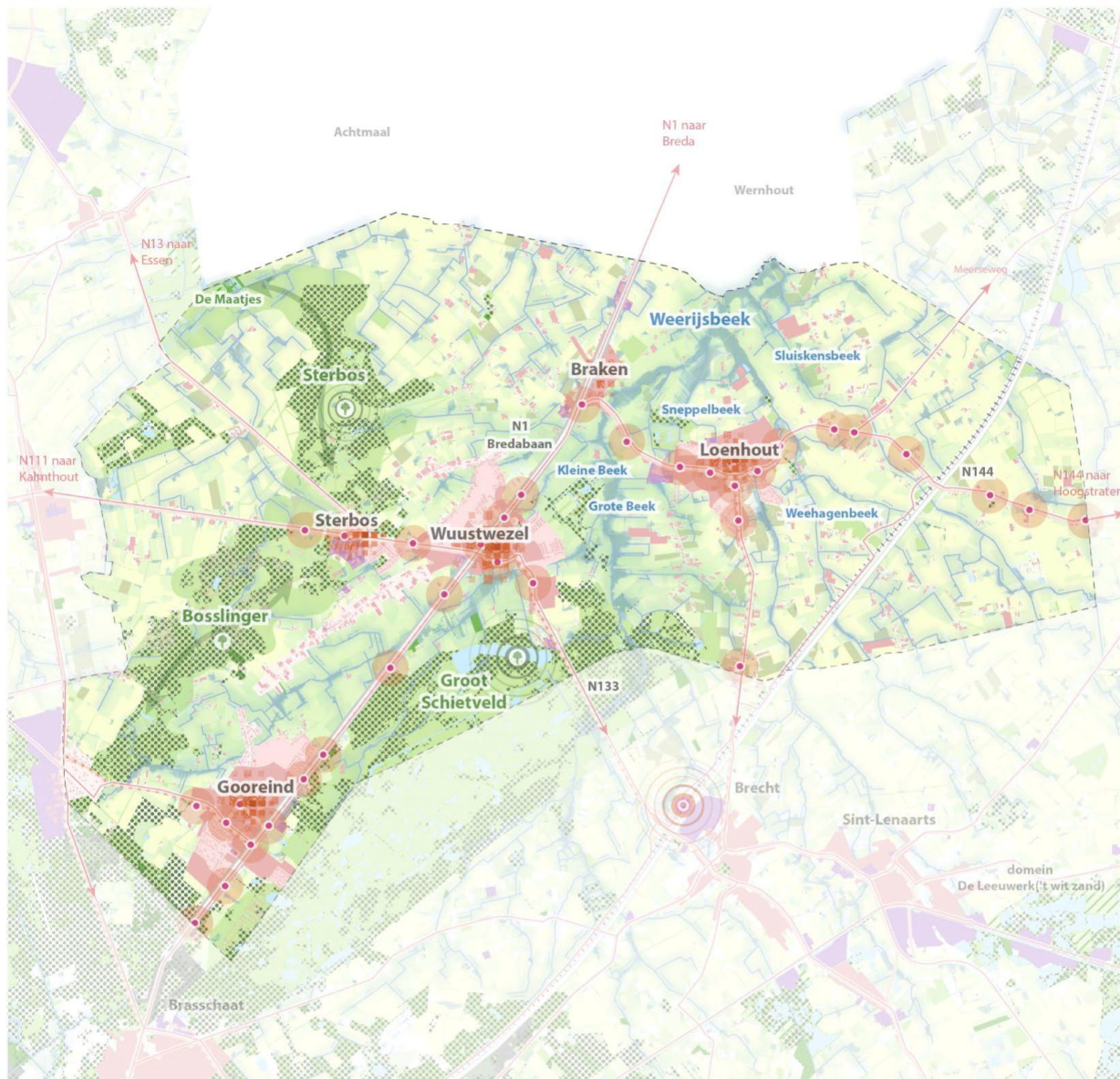
Vanuit deze uitdagingen schuift de gemeente in de huidige conceptnota vier ambities naar voren:

- **Dorps verdichten:** bijkomende woningen worden zo veel mogelijk binnen de bestaande kernen opgevangen. De gemeente zet daarbij in op ruimtelijke kwaliteit, het behoud van de dorpse identiteit, betaalbare woningen die aansluiten bij de veranderende woonbehoeften, de verweving van wonen en voorzieningen en een leefomgeving op maat van zowel kinderen als ouderen.
- **Ruimte voor ondernemen:** Wuustwezel wil ruimte blijven bieden aan lokaal ondernemerschap. De gemeente onderzoekt de behoefte aan en mogelijkheden voor bijkomende ruimte voor niet-verweefbare bedrijvigheid en versterkt tegelijkertijd de handel, horeca en voorzieningen in de kernen.
- **Landbouw een duurzame toekomst geven:** de gemeente wil een toekomstgericht en duidelijk ruimtelijk kader bieden voor de landbouw. Daarbij wordt de landbouwer benaderd als voedselproducent en beheerder van het landschap. Er gaat bijzondere aandacht naar waterrobuustheid, klimaatbestendigheid en het versterken van aanwezige natuur- en landschapswaarden.
- **Samen sterk:** de realisatie van het gewenste toekomstbeeld is een gedeelde verantwoordelijkheid. De gemeente wil inwoners, ondernemers, landbouwers, verenigingen, investeerders, andere overheden en bovenlokale partners actief betrekken bij de verdere uitwerking en uitvoering van het ruimtelijk beleid.

Deze vier ambities worden tijdens het verdere planningsproces uitgewerkt en vertaald in een strategische visie, een of meerdere beleidskaders en bijbehorende actieprogramma's. De actieprogramma's bevatten de acties, maatregelen en projecten waarmee de gemeente uitvoering wil geven aan het Beleidsplan Ruimte. De precieze afbakening en benaming van de beleidskaders maken deel uit van het verdere plannings- en milieubeoordelingsproces.

2.2 Afbakening van het plangebied

Het plangebied van het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel is het volledige grondgebied van de gemeente.

Legende:

Gemeentegrens	Natuurverbinding	Aanduiding kernen, verkavelingswijken en woonfragmenten
Spoorlijn	Bos	
Buslijn	Landbouw	
Bushalte	Waterlopen	
Hoofdroute fiets	Overstromingsgevoelige gebieden	
Recreatieve route fiets	Vallei	
		Lokaal centrum
		Centrum hoofddorp
		Dorpskern
		Linten en fragmenten
		Economische / gemengde functie

Figuur 1 Afbakening van het grondgebied van de gemeente Wuustwezel

2.3 Toetsing aan de plan-MER-plicht

De Europese Richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's bepaalt voor welke plannen en programma's een milieubeoordeling vereist is en waaraan die beoordeling moet beantwoorden. De richtlijn beoogt een hoog niveau van milieubescherming en de integratie van milieuoverwegingen tijdens de voorbereiding en vaststelling van plannen en programma's. De milieueffectenbeoordeling moet de mogelijke gevolgen vroegtijdig in beeld brengen, zodat het plan nog kan worden bijgestuurd vóór het definitief wordt vastgesteld.

De richtlijn vraagt bovendien rekening te houden met de plaats van een plan binnen een hiërarchie van plannen en programma's. De milieubeoordeling gebeurt bijgevolg op het niveau waarop keuzes worden gemaakt, zonder beoordelingen op andere plannings- of projectniveaus nodeloos over te doen. Dit is het zogenaamde tiering-principe.

In Vlaanderen is de plan-m.e.r.-regelgeving uitgewerkt in titel IV van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM), zoals gewijzigd, en de bijbehorende uitvoeringsregelgeving. De opmaak van het plan-MER verloopt overeenkomstig de gemoderniseerde m.e.r.-regelgeving, zoals ingevoerd bij het decreet van 17 mei 2024 en van kracht sinds 1 december 2025.

De onderstaande beslisvragen volgen de actuele opbouw van de Vlaamse regelgeving inzake de plan-m.e.r.-plicht.

1. Valt het beleidsplan onder de definitie van een plan of programma? – artikel 4.1.1, 12° DABM

Ja. Het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel wordt opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de gemeente en wordt voorlopig en definitief vastgesteld door de gemeenteraad. De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening regelt de opmaak, inhoud en vaststelling van gemeentelijke ruimtelijke beleidsplannen. Het beleidsplan valt bijgevolg onder de definitie van een plan of programma in de zin van het DABM.

2. Behoort het beleidsplan tot een categorie waarvoor geen milieueffectrapportage vereist is? – artikel 4.3.1 DABM

Nee. Het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel is niet uitsluitend bestemd voor nationale defensie of noodsituaties en is evenmin een financieel of begrotingsplan of -programma. Geen van de in artikel 4.3.1 DABM vermelde uitsluitingen is van toepassing.

3. Valt het beleidsplan onder de werkingssfeer van het DABM? – artikel 4.3.2, §1 en §2 DABM

Ja. Een plan of programma valt onder de werkingssfeer wanneer het betrekking heeft op een van de in artikel 4.3.2 DABM vermelde sectoren en het kader vormt voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor projecten uit de relevante project-m.e.r.-bijlagen. Ook plannen of programma's waarvoor, gelet op hun mogelijke effecten op speciale beschermingszones, een passende beoordeling vereist is, vallen onder de werkingssfeer.

Een gemeentelijk beleidsplan ruimte heeft geen verordenende kracht en verleent zelf geen vergunningen. De strategische visie en beleidskaders geven wel richting aan de voorbereiding, vaststelling en uitvoering van ruimtelijke beslissingen. De beleidskeuzes kunnen doorwerken via ruimtelijke uitvoeringsplannen, stedenbouwkundige verordeningen, gebiedsprogramma's, overheidsprojecten en andere uitvoeringsinstrumenten. Binnen de grenzen bepaald door de VCRO en de omgevingsvergunningsregelgeving kunnen beleidskaders ook een rol spelen bij concrete vergunningsbeslissingen. Het beleidsplan kan bijgevolg een kader vormen voor de latere toekenning van vergunningen voor projecten.

4. Welke grond voor plan-m.e.r.-plicht of screening is van toepassing?

4.1 Kader voor een project dat niet in de project-m.e.r.-bijlagen voorkomt

Het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel geeft via de strategische visie, beleidskaders en actieprogramma's richting aan de verdere uitvoering van het gemeentelijke ruimtelijke beleid. De beleidskeuzes kunnen doorwerken in latere ruimtelijke uitvoeringsplannen, verordeningen, gebiedsprogramma's, overheidsprojecten en vergunningsbeslissingen.

Het beleidsplan kan daarmee ook een kader vormen voor projecten die niet onder de project-m.e.r.-bijlagen vallen. Het betreft onder meer lokale projecten inzake wonen, voorzieningen, kernversterking, publieke ruimte, groenblauwe verbindingen, waterbeheer, recreatief medegebruik en lokale economische activiteiten.

4.2 Kader voor een project uit de project-m.e.r.-bijlagen

Op basis van de huidige strategische planinhoud worden nog geen concrete locaties, capaciteiten, ontwerpen, drempelwaarden of programmatische kenmerken vastgelegd die een voldoende specifiek kader vormen voor een welbepaald project uit de project-m.e.r.-bijlagen.

4.3 Passende beoordeling vereist

Binnen het grondgebied van Wuustwezel liggen delen van het habitatrichtlijngebied BE2100016 "Klein en Groot Schietveld" en het vogelrichtlijngebied BE2101437 "De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld". Voor deze speciale beschermingszones gelden instandhoudingsdoelstellingen voor onder meer heide- en boshabitats, vennen, moeras- en graslandcomplexen, beschermde vogelsoorten en de ecologische en hydrologische samenhang van het gebied.

De ruimtelijke beleidskeuzes inzake kernversterking, wonen, bedrijvigheid, landbouw, natuurontwikkeling, recreatie, mobiliteit, waterbeheer en klimaatadaptatie kunnen rechtstreeks of onrechtstreeks doorwerken op deze beschermde gebieden.

Gelet op de strategische aard en de huidige uitwerkingsgraad van het beleidsplan kunnen betekenisvolle effecten op de speciale beschermingszones niet op voorhand met zekerheid worden uitgesloten. Daarom wordt voor het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel een passende beoordeling opgemaakt. Deze passende beoordeling wordt afgestemd op het strategische detailniveau van het beleidsplan en maakt deel uit van het milieubeoordelingsproces.

4.4 Relevante sector

Ja. Het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel heeft in de eerste plaats betrekking op ruimtelijke ordening en grondgebruik. Gelet op de inhoudelijke reikwijdte van het voorgenomen beleid zijn daarnaast duidelijke raakvlakken aanwezig met landbouw, bosbouw, vervoer, waterbeheer, energie, economische ontwikkeling, toerisme en recreatie en klimaatadaptatie.

4.5 Klein gebied op lokaal niveau en/of kleine wijziging

Neen. Het Beleidsplan Ruimte heeft betrekking op het volledige grondgebied van Wuustwezel. Het omvat de kernen Wuustwezel, Gooreind en Loenhout, de gehuchten en woonlinten, de bedrijventerreinen en de uitgestrekte landbouw-, natuur-, bos- en openruimtegebieden.

Het plan beperkt zich niet tot één afgebakende locatie of een ondergeschikt deel van het gemeentelijke grondgebied. Het betreft evenmin een beperkte of technische wijziging van bestaand beleid, maar een nieuw samenhangend beleidsplan met een langetermijnvisie, beleidskeuzes en actieprogramma's voor verschillende ruimtelijke systemen en functies.

Gelet op de geografische reikwijdte, de looptijd van het plan, de verscheidenheid aan beleidskeuzes en de potentiële doorwerking ervan kan het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel niet worden beschouwd als een plan dat het gebruik bepaalt van een klein gebied op gemeentelijk niveau of als een kleine wijziging van een bestaand plan.

Conclusie

Het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel valt onder de definitie en de werkingssfeer van het DABM. Voor het beleidsplan wordt, gelet op de mogelijke effecten op de aanwezige speciale beschermingszones, een passende beoordeling opgemaakt. Het beleidsplan bepaalt bovendien niet uitsluitend het gebruik van een klein gebied op gemeentelijk niveau en houdt evenmin een kleine wijziging van een bestaand plan in.

Het Beleidsplan Ruimte Wuustwezel is bijgevolg van rechtswege plan-MER-plichtig. Een voorafgaande plan-m.e.r.-screening is niet aan de orde en er wordt een volwaardig plan-MER opgesteld.

Los van deze formele verplichting heeft een milieubeoordeling op het niveau van het beleidsplan een **duidelijke strategische meerwaarde**. Ze brengt bijkomende milieu-invalshoeken in het planproces, kan ruimtelijke keuzes onderbouwen, maakt ongewenste neveneffecten en conflicten vroegtijdig zichtbaar en kan leiden tot een weloverwogen bijsturing van het plan of tot aanbevelingen voor de verdere uitvoering ervan.

De beoordeling geeft tevens uitvoering aan het **tiering-principe**. De effecten van strategische keuzes worden onderzocht op het abstractieniveau waarop die keuzes worden gemaakt. Effecten die pas nauwkeurig kunnen worden bepaald wanneer concrete locaties, programma's, capaciteiten of ontwerpen bekend zijn, worden niet met schijnprecisie beoordeeld. Ze worden als aandachtspunt of onderzoeksopdracht doorgegeven aan latere ruimtelijke uitvoeringsplannen, programma's, vergunningen en project-MER's. Omgekeerd mogen strategische alternatieven die op het niveau van het gemeentelijke beleidsplan nog openliggen niet zonder motivering worden doorgeschoven naar een later besluitvormingsniveau.

3. GRENSOVERSCHRIJDENDE EFFECTEN

Het plangebied omvat het volledige grondgebied van de gemeente Wuustwezel en grenst rechtstreeks aan **Nederland**. Omdat het plangebied **binnen vijf kilometer van een landsgrens** ligt, geldt in deze fase van de procedure het vermoeden dat het Beleidsplan Ruimte mogelijk aanzienlijke grensoverschrijdende milieueffecten kan veroorzaken. Daarom wordt de **grensoverschrijdende procedure** opgestart en worden de bevoegde Nederlandse autoriteiten over het voorgenomen plan geïnformeerd en om advies gevraagd.

Tijdens de aanmeldingsfase staat het VECM in voor de contacten met de bevoegde grensoverschrijdende instanties. Het VECM informeert de initiatiefnemer zodra het plan aan de betrokken autoriteiten is gemeld. Indien van toepassing brengt het VECM de initiatiefnemer eveneens op de hoogte van de bevestiging dat de bevoegde autoriteiten aan de verdere procedure wensen deel te nemen.

4. GEGEVENS UIT VORIGE RAPPORTAGES

Er werd nog geen milieueffectrapportage opgesteld die zowel het volledige grondgebied van Wuustwezel bestrijkt als de strategische beleidskeuzes van het Beleidsplan Ruimte beoordeelt.

Voor enkele ruimtelijke uitvoeringsplannen en projecten werden wel lokale milieueffectrapporten of plan-m.e.r.-screeningen opgemaakt. Waar relevant en nog actueel worden de gegevens hieruit gebruikt voor de beschrijving van de referentiesituatie en de beoordeling van de effecten.

Daarnaast wordt voortgebouwd op inzichten uit onder meer:

- het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan Wuustwezel;
- het Mobiliteitsplan Wuustwezel;
- het Hemelwater- en droogteplan Wuustwezel;
- de gemeentelijke beleidsdocumenten inzake klimaat en energie;
- relevante natuur- en waterbeheerplannen.

Ook het goedgekeurde **plan-MER van het Provinciaal Beleidsplan Ruimte Antwerpen** bevat relevante informatie. Het plan-MER voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen is nog in opmaak. De beschikbare gegevens, effectrelaties en aanbevelingen uit deze milieubeoordelingen worden meegenomen voor zover ze relevant en voldoende actueel zijn. Ze vervangen evenwel niet de beoordeling van de specifieke beleidskeuzes voor Wuustwezel.

De voortgang van andere relevante plannen en projecten wordt tijdens de opmaak van het plan-MER opgevolgd. Beschikbare resultaten worden waar nodig betrokken bij de beoordeling van de referentiesituatie en de cumulatieve effecten.

5. MER-TEAM EN KWALITEITSBORING

De milieubeoordeling wordt uitgevoerd door een multidisciplinair MER-team onder leiding van een erkende MER-coördinator. Deze taak wordt voor dit MER opgenomen door **Annelies Anthierens (LNE/ERK/MERCO/2019/00018)**.

De MER-coördinator staat in voor de algemene coördinatie, de methodologische afstemming, de integratie van de verschillende milieuthema's en de globale kwaliteitsbewaking van het plan-MER.

Het MER-team bestaat uit medewerkers met relevante expertise binnen de onderzochte disciplines. Waar nodig worden bijkomende vakspecialisten of erkende MER-deskundigen betrokken voor disciplinegerichte ondersteuning en kwaliteitsborging.

Tabel 1: MER-team

Naam	Rol binnen het plan-MER
Annelies Anthierens	Erkende MER-coördinator: Algemene coördinatie, integratie en kwaliteitsbewaking
Eline Maurer	Inhoudelijke uitwerking en disciplinegerichte kwaliteitsborging
Elke Nys	Inhoudelijke ondersteuning
Rik Houthaeve	Klankbord – disciplinegerichte kwaliteitsborging

Annelies
Anthierens
(Authentication)

Digitally signed by Annelies
Anthierens (Authentication)
DN: cn=Annelies Anthierens
(Authentication)
Date: 2026.10.06 19:52:12 +02'00'